

NÁHRADA ŠKODY V OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE AKTUÁLNÍ JUDIKATURA SDEU

Vrchní soud v Praze 2020

Michael MIKULÍK

Skanska (C-724/17) → Odpovědnost mateřské společnosti

- 1994 – 2002 → Kartel na finském trhu s asfaltem (**Sata-Asfaltti, Skanska**, aj.)
- 2000 → Akcie Sata-Asfaltti → Skanska (pokračuje v ekonomické aktivitě)
- 2002 → Sata-Asfaltti zrušena (dobrovolná likvidace)
- 2009 → Skanska pokutována i za účast Sata-Asfaltti (***ekonomická kontinuita***)
- 2009 → Žaloba proti společnosti Skanska (škoda) i za účast Sata-Asfaltti:
 - Soud I. instance vyhověl (***zásada efektivity** čl. 101 SFEU → ekonomická kontinuita*)
 - Odvolací soud byl jiného názoru ohledně části nároku směřujícího proti Sata-Asfaltti (... *zásada efektivity nemůže zpochybnit finské právo ... nemožnost použití ekonomické odpovědnosti při **absenci detailních pravidel***)
 - Nejvyšší soud (...*ve finském právu není upravena **přičitatelnost odpovědnosti** za škodu porušením unijního práva HS ... za škodu odpovídá v zásadě subjekt, který ji způsobil* ...) → předběžná otázka

Předběžná otázka:

*Použitelnost konceptu „**podniku**“ i v řízení o žalobě na náhradu škody?*

Odpovědnost mateřské společnosti i za škodu zrušené dceřiné společnosti?

Závěr soudu:

Pojem „**podnik**“ (čl. 101 SFEU) plyne z unijního práva → stejný význam při ukládání pokut a v řízení o žalobách na náhradu škody.

Článek 101 SFEU musí být vykládán tak, že v situaci, kdy **všechny akcie zrušené společnosti** (účastník kartelu) nabyde jiná společnost a **pokračuje v jejích obchodních činnostech**, bude odpovědná i za škodu způsobenou zrušenou společností.

Sumal, S.L. v Mercedes Benz Trucks España (C-882/19)

→ Odpovědnost dceřiné společnosti

Předběžná otázka:

Poskytuje doktrína jedné hospodářské jednotky (*single economic unit*) vyvinutá ESD podklad pro rozšíření odpovědnosti z mateřské společnosti na dceřinou společnost, nebo se tato doktrína použije pouze za účelem rozšíření odpovědnosti z dceřiné společnosti na mateřskou společnost?

Cogeco Communication (C-637/17) → Promlčecí lhůta

- 2006 – 2011 → Protisoutěžní jednání (jednostranná praktika)
- 2013 → Rozhodnutí o porušení soutěžního práva
- 26. prosinec 2014 → Směrnice č. 2014/104 vstoupila v platnost
- 27. únor 2015 → Žaloba na náhradu škody za období 2006 – 2011
- 27. prosinec 2016 → Marně uplynula lhůta pro transpozici směrnice

čl. 22 směrnice → časová působnost

*1. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s **hmotněprávními** ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.*

*2. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které **nejsou uvedeny v odstavci 1**, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem 26. prosince 2014.*

čl. 498 portugalského občanského zákoníku

*Nárok na náhradu škody se promlčuje uplynutím 3 let od okamžiku, kdy se poškozený o svém **nároku dozvěděl**, i když **není známa osoba odpovědná za škodu a její přesný rozsah**, aniž je tím dotčena obecná promlčecí lhůta v případě jejího uplynutí od škodní události.*

- Portugalské právo neobsahovalo ustanovení o tom, že by se 3-letá promlčecí lhůta přerušovala nebo stavěla z důvodu probíhajícího řízení před soutěžním orgánem.

Předběžná otázka:

*Nebrání **směrnice a obecné zásady práva EU** ustanovení vnitrostátního práva (skutkové okolnosti před zveřejněním směrnice), které stanoví (i) 3-letou promlčecí lhůtu pro nárok na náhradu škody, která (ii) začne plynout od dne, kdy se poškozený dozvěděl o nároku na náhradu škody, ačkoli mu není známa odpovědná osoba a přesný rozsah škody, a současně (iii) neobsahuje žádné ustanovení o přerušení nebo stavení lhůty z důvodu šetření orgánu pro hospodářskou soutěž?*

Závěr soudu:

Článek 102 SFEU a **zásada efektivity** brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví 3-letou promlčecí lhůtu běžící ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o svém nároku na náhradu škody, i když neznal osobu odpovědnou za protiprávní jednání, a která dále neobsahuje žádnou možnost stavení nebo přerušení běhu této lhůty po dobu, kdy probíhá řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž.

Občanský zákoník (§§ 620, 629, 636): **3-letá** promlčecí lhůta, **vědomost o škodě** a **osobě** povinné k náhradě. Objektivní lhůta 10 let od vzniku škody.

Zákon č. 262/2017 Sb. (§ 9): **5-letá** promlčecí lhůta, **mohl/měl vědět o škodě, škůdci** a **omezení HS**, avšak nejdříve ode dne **ukončení omezení HS**. Lhůta neběží během šetření o porušení HS a 1 rok po právní moci konečného rozhodnutí nebo ukončení šetření (pokud nebylo vydáno rozhodnutí o porušení HS). Vyloučení objektivní promlčecí lhůty dle OZ.

? Jsou ustanovení OZ použitelná ve světle **zásady efektivity** a **přímého účinku čl. 101/102 SFEU** v případech, kdy se nepoužije zákon č. 262/2017 Sb.

Otis Gesellschaft (C-435/18) → Rozsah odpovědnosti za škodu

- 2007 → Rozhodnutí Komise o porušení čl. 101 SFEU (Kone, Otis aj.) → kartel na **relevantním trhu instalace a údržby výtahů a eskalátorů** („RT“).
- 2008 → Pokuta rakouského úřadu za stejný skutek na území Rakouska (Kone, Otis).
- 2010 → Žaloba spolkové země Horní Rakousko („HR“) na náhradu škody spočívající v tom, že poskytla **zvýhodněnou půjčku** (úročena nižším než obvyklým úrokem) na bytovou výstavbu → v důsledku kartelu vyšší náklady na výstavbu → vyšší půjčka → nemožnost použití finančních prostředků na jiné ziskovější účely (např. nákup dluhopisů).
- 2016 → Soud I. instance zamítl žalobu → HR není činná na RT, pouze nepřímá škoda
- 2017 → vrácení věci odvolacím soudem → zákaz kartelů slouží mj. také k ochraně finančních zájmů osob, které musí nést dodatečné náklady v důsledku kartelu
- 2018 → Nejvyšší soud → předběžná otázka

Předběžná otázka:

*Je pro zachování **plné a praktické účinnosti** čl. 101 SFEU a z něj plynoucího zákazu nezbytné, aby škodu mohly požadovat i osoby, které nejsou činné na RT dotčeném kartelovou dohodou jako kupující nebo prodávající ale poskytují dotace ve formě subvencovaných půjček odběratelům výrobků nabízených na RT dotčeném kartelovou dohodou a jejichž škoda spočívá v tom, že nemohly provést výhodnější investice?*

Závěr soudu:

Osoby, které **nepůsobí jako dodavatel či kupující na RT dotčeném kartelovou** dohodou, avšak poskytly dotace ve formě podpůrných půjček kupujícím výrobků nabízených na RT, mohou požadovat, aby podnikům, které se účastnily této kartelové dohody, byla uložena náhrada škody, kterou utrpěly v důsledku toho, že částka těchto dotací byla vyšší, než by byla za neexistence uvedené kartelové dohody, takže tyto osoby nemohly použít tento rozdíl na jiné ziskovější účely.

Wikingerhof v Booking.com (C-59/19) → Soudní příslušnost

- Wikingerhof („W“) → založena podle německého práva, sídlo a provozovna (hotel) v Německu
- Booking.com („B“) → založena podle holandského práva, sídlo v Holandsku
- 2009 → Smlouva mezi W a B (součástí obchodní podmínky, které mj. zakládají výlučnou příslušnost soudu v Amsterdamu ke všem sporům ze smlouvy) → B jednostranně mění obchodní podmínky → nesouhlas W
- 2015 → Žaloba W na zdržení se jednání, které dle W **porušuje německá soutěžní pravidla** → B namítá nedostatek mezinárodní a územní příslušnosti („smlouva zakládá výlučnou příslušnost soudu v Amsterdamu – Brusel I bis, čl. 7, bod 1“)
- 2017 → Soud I. instance (Kiel) → akceptace námitky, nepřípustnost žaloby
- 2018 → Odvolací soud potvrdil rozsudek z jiných důvodů; podle něj není dána příslušnost soudu v Kielu jak dle čl. 7 bod 1, tak podle čl. 7 bod 2 nařízení Brusel I bis
- 2018 → Opravný prostředek → Spolkový soudní dvůr → **předběžná otázka**

Předběžná otázka:

Připouští čl. 7 bod 2 nařízení Brusel I bis uplatnění příslušnosti podle místa, kde došlo nebo může dojít ke škodní události, v případě žaloby na zdržení se určitého jednání, přichází-li do úvahy, že vytýkané jednání je pokryto smluvními ujednáními, přičemž ale žalobce tvrdí, že se tato ujednání zakládají na zneužití dominantního postavení žalovaného?

Závěr soudu:

Čl. 7 bod 2 nařízení Brusel I bis musí být vykládán tak, že se vztahuje na žalobu na zdržení se určitého jednání, k němuž došlo v rámci smluvního vztahu mezi žalobcem a žalovaným, která je založena na tvrzení, že žalovaný zneužil dominantního postavení v rozporu s právem hospodářské soutěže.

V projednávané věci se společnost W ve své žalobě dovolává porušení německého práva HS, které stanoví obecný zákaz zneužití dominantního postavení, nezávislý na jakékoli smlouvě nebo dobrovolném závazku [...] pro určení dovolené či nedovolené povahy vytýkaných praktik z hlediska tohoto práva není třeba vykládat smlouvu zavazující účastníky původního řízení, neboť takový výklad je nezbytný nanejvýše k prokázání existence uvedených praktik.

Děkuji Vám za pozornost ...

Michael MIKULÍK

michael.mikulik@compet.cz